

АНТОХОВА ІРИНА МИХАЙЛІВНА

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства
та управління персоналом
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

УРДА ВАЛЕНТИНА ДМИТРІВНА

*студентка економічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

МАТІЙЧИК ОЛЕКСАНДР ДМИТРОВИЧ

*студент економічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

**РОЛЬ ВНУТРІШНЬОФІРМОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА
ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

Нині підприємства України у складних економічних умовах здійснюють пошук ефективних механізмів управління і планування. Зокрема, необхідно відзначити, що самостійність підприємств у встановленні ключових результатів діяльності, цілей на перспективу, визначенні шляхів їх досягнення зумовила зростання значущості функції планування. У цьому зв'язку слід підкреслити, що незалежно від умов господарювання планування є необхідним для забезпечення ефективної діяльності підприємства.

Сучасні виробничі підприємства України не використовують повною мірою внутрішньо фірмове планування. Його слід розглядати як план,

який відображає систему цінностей і погляди керівництва підприємства, бачення майбутнього, яке допомагає зорієнтувати персонал підприємства в потрібному напрямі; план спирається на початкову ситуацію і описує обмеження, що накладаються зовнішнім середовищем. Це робить плановані результати більш осмисленими для менеджерів; план є інструментом координації, який забезпечує узгодження цілей і вироблення компромісів на базі об'єктивних критеріїв; план полегшує контроль за діяльністю підприємства, дозволяє оцінювати розбіжність між цілями і результатами; план підвищує готовність підприємства реагувати на непередбачені зміни за умови, що на стадії планування проводився аналіз можливих змін; план сприяє більш жорсткому управлінню підприємством, основаному не на імпровізації, а на нормах, бюджетах і графіках. В ринковому оточенні, яке постійно ускладнюється, засобом скорочення ринкової невизначеності, забезпечення стабільності економічних процесів на підприємстві виступає планова діяльність. Використання науково обґрунтованої системи планування, розробка та виконання системи планів дозволяють забезпечити досягнення поставлених цілей підприємства, укріпити і поліпшити його становище на ринку. Тому розширення сфер і об'єктів планування є об'єктивною необхідністю і важливою умовою забезпечення стабільності підприємства в трансформаційній економіці [1, с. 46-49].

Досліджуючи зміст внутрішньофірмового планування, доцільно застосувати системний підхід і розглядати його як складний багатоетапний процес з безперервним замкнутим циклом, з прямим і зворотним зв'язком, в результаті якого виконують окреслені функції планування та досягають визначених результатів.

Система внутрішньофірмового планування - це сукупність наступних елементів:

- прогнозування;
- постановка завдання;

- коригування плану;
- складання бюджетів;
- конкретизація плану.

При організації внутрішньофірмового планування враховують сучасні тенденції управлінської думки. Однією з них є системний підхід, вихідним постулатом якого є сприйняття фірми як відкритої системи, її поведінка орієнтується передусім на зовнішнє оточення, а від уміння керівництва передбачити та пристосуватися до змін, викликаних нестабільністю середовища, залежить, зрештою, успіх та процвітання підприємства [2, с. 218].

Для вирішення цих питань щодо внутрішньофірмового планування необхідно зосередити увагу на таких основних чинниках: цілеорієнтованість економічної системи; структура підприємства; рівні відповідальності; розподіл повноважень за функціями; контрольованість планів підприємства.

При розробці внутрішньофірмового планування слід керуватися такими правилами:

- цілей і завдань - означає, що цілі нижчого рівня планування підпорядковані цілями вищого рівня;
- стратегічного позиціонування - означає, що при проектуванні планів обсягу виробництва та продажу необхідна попередня оцінка чинників зовнішнього середовища, у тому числі конкурентоспроможності підприємства;
- альтернативності - означає вибір найкращого варіанта фінансового плану на основі встановлення оптимального співвідношення витрат та економічної вигоди;
- переваг - передбачає оцінку структури показників планів структурних підрозділів згідно з принципами оптимальності за Парето.

Відсутність планів супроводжується помилковими маневрами, несвоєчасною зміною орієнтації, що призводить до втрати позицій на ринку, нестійкого фінансового стану, банкрутства підприємств. [3, с. 40].

Отже, необхідно удосконалювати існуючу систему планування діяльності підприємств. До важливих напрямків покращення системи планування в сучасних ринкових умовах насамперед потрібно віднести: удосконалення інформаційного забезпечення, методології, системи планів, підвищення кваліфікаційного рівня спеціалістів, застосування комп'ютерної техніки, впровадження ефективних елементів контролінгу.

Література

1. Зайцева О. А. Дифференциация внутрифирменных планов в зависимости от формы организации предприятия / О. А. Зайцева // II Вестн. Харьков. гос. политех. университета. Сер. "Технический прогресс и эффективность производства". – 2006. – Вып. 86. – С. 46-49.
2. Антохова І.М. Управління організацією внутрішньо фірмового планування на малих та середніх підприємствах / І.М. Антохова, С.В. Ксьондз, А.А. Антохов // Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ – 2002. – Вип. III. – С. 217-223.
3. Гончар О.І. Внутрішньофірмове планування на виробничому підприємстві / О. І. Гончар, І. В. Білик // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2013. - № 2(3). - С. 39-41.